

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ**

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ**

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

Члени організаційного комітету:

Марічерета Валерія Геннадіївна — д. мед. н., професор, перший проректор; **Бурячківський Едуард Станіславович** — к. мед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи; **Борщ Вікторія Ігорівна** — д. е. н., доцент, проректор з перспективного розвитку; **Кусик Наталія Львівна** — к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчально-методичного відділу; **Анненкова Ірина Петрівна** — д. пед. н., доцент, професор кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчального відділу; **Усиченко Катерина Миколаївна** — к. мед. н., доцент, доцент кафедри інфекційних хвороб, в. о. начальнича сектору забезпечення якості освіти; **Годлевський Леонід Семенович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри фізіології та біофізики; **Опря Євген Васильович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії; **Ханжи Володимир Борисович** — д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов, голова комісії з питань академічної доброчесності, етики та взаємин; **Сікорська Ольга Олександрівна** — к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри суспільних наук, голова комісії з функціонування державної мови

Рекомендовано до друку

Вченою радою Одеського національного медичного університету

МОЗ України

(Протокол № 8 від 24.04.2024 р.)

О-72 **Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти : матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року)** [Електронне видання] / за ред. проф. В. Г. Марічерета. — Одеса : ОНМедУ, 2024. — 208 с.

ISBN 978-966-443-129-0

У збірнику подано матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти» (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року). Мета науково-педагогічного підвищення кваліфікації — сприяння засвоєнню та удосконаленню практичних умінь і навичок з інноваційних технологій, форм, методів, засобів навчання та застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання.

УДК 618.5-089.888.61-085.33

СУЧАСНІ МЕТОДИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Степановічус О. М.

к. мед. н., доцент, доцент кафедри акушерства і гінекології
Одеський національний медичний університет

Нарійчук М. Д.

к. пед. н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж»

Термін «активне навчання» застосовується вже кілька десятків років, але наразі загальноприйняте трактування цього поняття відсутнє. У галузі педагогіки та вищої медичної освіти дані щодо активних методів навчання нерідко є діаметрально протилежними [1–3]. Окрім того, далеко не всі запропоновані сьогодні методики активного навчання мають достатнє психолого-педагогічне обґрунтування, однак багато з них успішно застосовуються у викладацькій діяльності [4, 5].

Що ж таке сучасне активне навчання у вищій медичній школі? Які методи найбільш прийнятні при отриманні вищої освіти?

З нашої точки зору, активне навчання — це будь-які педагогічні методики, які змушують здобувача вищої освіти бути активним незалежним творчим учасником процесу навчання, навіть попри бажання самого учня [2–5].

Ми хочемо навести наш досвід застосування деяких нестандартних методик активного навчання здобувачів вищої освіти на кафедрі акушерства і гінекології ОНМедУ та КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж».

Складність навчання здобувачів вищої освіти полягає в тому, що репродуктивне здоров'я — це не лише відсутність патології репродуктивної системи, а стан повного фізичного, розумового та соціального благополуччя. На стан репродуктивного здоров'я значно впливає соматичне та психологічне здоров'я населення.

Проте за останній час збільшилась частина екстрагенітальних захворювань з хронічним рецидивним перебігом, навіть у молодих жінок репродуктивного віку, що є значною соціальною проблемою, тому що негативно впливає на демографічну ситуацію в країні.

Це потребує навчити здобувачів вищої освіти розглядати пацієнтку не як «нозоформу», а як особистість з її соціальними та психологічними проблемами, з одного боку, та цілісний організм з іншими медичними проблемами — з другого.

Накопичений на кафедрі акушерства і гінекології ОНМедУ та КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж» досвід свідчить, що інноваційні методики навчання здобувачів вищої освіти активують їхню навчально-пізнавальну діяльність і розширюють їхні творчі здібності, збільшують зацікавленість в оволодінні професійними знаннями і практичними навичками.

Лекції — традиційний спосіб передавання знань. Проте інноваційні підходи до їхнього проведення надають можливість вирішувати завдання не лише засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок, а й розвитку творчих та комунікативних здібностей.

Тому на кафедрі акушерства і гінекології ОНМедУ та КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж» активно застосовуються методики нетрадиційного викладу лекційного матеріалу:

1. Лекція удвох. Моделювання реальних клінічних ситуацій з обговоренням теоретичних аспектів проблеми проводиться двома викладачами як у вигляді діалогу, так і в формі дискусії з різних точок зору. Цей різновид лекції змушує активно включатися в розумовий процес здобувачів вищої освіти. Їхнім завданням стає порівняння різних точок зору і вибір однієї з них або вироблення своєї, третьої, позиції.

2. Лекція — прес-конференція. Це одна із методик зі студентоцентричним підходом. Здобувачі вищої освіти заздалегідь готуються до лекції із заданої теми. На початку лекції викладач просить їх письмово поставити йому запитання, що найбільше цікавлять їх, на що відводиться 3–5 хв. Потім викладач сортує запитання за їхнім змістовим значенням і починає читати лекцію. Виклад матеріалу буде не як відповідь на кожне поставлене запитання, а у вигляді зв'язного розкриття теми. У процесі лекції формулюються відповіді. На завершення лекції викладач проводить підсумкову оцінку питань як відображення знань та інтересів слухачів.

Однією з найбільш високоефективних неімітаційних методик, на наш погляд, є коучинг (наставництво). При цій методиці введення здобувачів вищої освіти 4 року навчання у рутинний лікувальний процес відбувається з максимальною віддачею. Під керівництвом здобувачів вищої освіти 6 року навчання на базі Багатопротипового

медичного центру Університетської клініки Одеського національного медичного університету, де вони працюють з пацієнтками від моменту звернення за консультацією до встановлення остаточного діагнозу і проведення лікування. Загальну курацію здобувачів вищої освіти здійснює викладач.

Дана методика потребує від викладача певних індивідуальних якостей, досить високих комунікативних і професійних навичок.

Для здобувачів 6 року навчання нами застосовується так звана «кейс-стаді» методика, коли обговорювана клінічна ситуація вимагає від того, хто навчається, вміння зіставляти набуті раніше знання з отриманим досвідом, що і є суттю ефективного підходу до навчання. Одним із головних умов для «кейс-стаді» є високий рівень теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти, в іншому випадку обговорення проблеми може зайняти дуже тривалий час.

На кафедрі активно використовується власна імітаційна методика навчання, створена на основі методик рольової гри і стандартизованого пацієнта. Здобувачі вищої освіти діляться на групи по 3 особи: «пацієнт», «лікар», «експерт». «Пацієнт» отримує завдання — зіграти роль пацієнтки з певною патологією з прохідної теми. На підготовку сценарію відводиться 20 хв. Завдання лікаря — правильно зібрати анамнез, призначити необхідні обстеження, провести консультацію і призначити лікування. «Пацієнт» повинен чітко відповідати на запитання лікаря, без зайвої інформації. Результати обстежень на запит «лікаря» надає викладач. Після проведеної «консультації» кожен з учасників заповнює анкету. «Пацієнт» вказує повноту збору анамнезу, комунікативні особливості лікаря. «Лікар» оцінює відповідність скарг заданій патології, адекватність даних анамнезу. «Експерт» оцінює як пацієнта, так і дії лікаря, вказуючи на всі допущені помилки. Оцінювання проводиться за чітко заданими критеріями.

Викладач оцінює кожного з учасників гри.

Таким чином, імітаційна методика навчання дає змогу формувати у здобувачів вищої освіти компетенцію лікарської комунікативності, відпрацьовувати алгоритм проведення консультування пацієнтки, розвиває здатність швидкого прийняття рішень. Накопичений на кафедрі акушерства і гінекології ОНМедУ та КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж» досвід свідчить, що інноваційні методики навчання здобувачів вищої освіти активізують навчально-пізнавальну діяльність і розширюють їхні творчі здібності, що сприяє забезпеченню ефективної державної політики в системі охорони здоров'я.

Література

1. Маланчук Л. І. Сучасні підходи до викладання окремих питань акушерства та гінекології. *Медична освіта*. 2012. № 1. С. 93–95.
2. Вороненко Ю. В., Сердюк А. М. Визначення критеріїв якості в системі безперервного професійного розвитку лікарів та провізорів на основі концепції кредитів. *Медична освіта*. 2007. № 3. С. 11–15.
3. Кухаренко В. М. Розвиток дистанційного навчання на сучасному етапі. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту* : зб. наук. праць. 2012. № 2. С. 117–121.
4. Лобатенко К. Д., Савченко М. В. Модель адаптивного контролю знань. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я* : тези доп. XXII міжнародної науково-практичної конференції. 2014. С. 71.
5. Журавльова Л. В., Лопіна Н. А. Використання сучасних інформаційно-освітніх веб-технологій в додипломній та післядипломній підготовці лікарів в контексті реалізації закону про вищу освіту. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/9290/>.

СУЧАСНА ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Тріщенко С. Г.

асистент кафедри симуляційних медичних технологій

Черемних Г. І.

асистент кафедри симуляційних медичних технологій

Одеський національний медичний університет

Інновація в освітньому процесі — це послідовний комплекс дій, спрямований на оновлення, модифікацію мети процесу, змісту, організації, методів та форм навчання, адаптації навчально-практичного процесу до нових умов у сучасному суспільстві.

Шляхами модернізації закладів вищої медичної освіти в Україні є упровадження в навчальний процес інноваційних педагогічних технологій і методів. Їх розглядають як особливу форму педагогічної діяльності й мислення, що спрямовані на організацію нововведень, або ж як процес створення, упровадження і поширення нового в медичній освіті. Педагогічні інновації мають відповідати принципам:

- 1) оновлення в системі медичної освіти;
- 2) впровадження нового медично-педагогічним співтовариством;

AREAS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI) CAN BE
EXPLORED FOR POSITIVE CHANGE IN
MEDICAL EDUCATION
Rogachevskiy O. P., Pervak M. P.
Odesa National Medical University155

ВПРОВАДЖЕННЯ ГУРТКІВ, ПРОВЕДЕННЯ МАЙСТЕР-КЛАСІВ
ТА КОМУНІКАЦІЯ З ІНШИМИ КАФЕДРАМИ В АСПЕКТІ
НАВЧАННЯ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
Руденко О. В., Потапчук Ю. О., Собітняк Л. О.
Одеський національний медичний університет158

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ
ТА SWOT-АНАЛІЗУ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Рудінська О. В., Бусел С. В., Шахов В. В.
Одеський національний медичний університет161

СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ
ЯК ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ
ТА СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ
МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
Скиба В. Я., Коваль С. М.
Одеський національний медичний університет165

СУЧАСНІ МЕТОДИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Степановічус О. М.
Одеський національний медичний університет
Нарійчук М. Д.
КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж»169

СУЧАСНА ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ:
ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ
Тріщенко С. Г., Черемних Г. І.
Одеський національний медичний університет172